

Apró közlemények.

Kleine Mitteilungen.

Varietates *Crepidis conyzaefoliae binae*. 1890. aug. 1-én Ó-Tátrafüredről Alsó-Tátrafüredre menvén, az erdő szélén, már távolabbról, magas sárgálló fészkes virág tűnt szemembe, mely bélyegeit tekintve a feketéllő *Crepis conyzaefolia*-val tökéletesen megegyezett, csak a különben rendes, jó sűrű szőre nem feketéllött, hanem a fészkek pikkelyen is sárgállott, s a jókora nagy fünek sajátságos eltérő külsőt kölcsönzött.

Crepis conyzaefolia (GOU.) var. *chrysotricha* BORB. ined. enm typo omnino convenit, non nisi foliis paulo angustioribus, pilis caulinis et anthodialibus flavescenti-brunneis differt, ut planta eminens omnino aliena sit. Capitula praecipue flavicant.

Ad margines silvarum inter Ó-Tátrafüred et Alsó-Tátrafüred Hungariae. Notas cum illis speciei convenientes describere nolo.

A *Cr. conyzaefolia* fekete színét a havas hatásának köszöni. A var. *chrysotricha* a jelölt helyen havasi leereszkedés, színváltozása és magasra növése az alacsonyabb termőhelynek tulajdonítandó.

Eltérőbb a *Cr. Degeniana* BORB. ined., mely szintén a *Cr. conyzaefolia* alakkörébe tartozik. Más havasi *Crepistől* jobban eltérő.

Cr. Degeniana nonnisi Crepidi conyzaefoliae affinis differt caule rigidius flavescenti-setuloso, superne ramosissimo, polys (usque 20-) cephalo, auriculis foliorum basi laciniatis, foliis setulosis, minus glandulosis, bracteis linearibus, capitulum verticillato-angulatis, pedunculis et squamis anthodii haud nigricanti-villosissimis, sed lutescenti-pallidis, ideoque capitulis lutescenti-canescens, paulo minoribus ac in *Cr. conyzaefolia*, haud dense villosis, sed probabilius setulosis, quasi ut in *Cr. rhoeadifolia*, involneri squamis pallidis, linea media solum patentissime setulosis, (in herba siccata quasi pectinato-setulosis), insuper parce floccosis.

Helvetia. Canton Tessin; in pratis montis Camoghè versus pagum Isone, ubi 27 jnl. 1894 cl. A. DE DEGEN detexit, ideoque in honorem eius dicavi.

Borbás.

***Crepis sibirica* a Balatonnál?** PANTOCSEK J. szíveskedett értesíteni, hogy Trencsén és Nyitra-vm. határán, a Révan-tetőn fölfödözte *Cr. sibirica* a

***Crepis sibirica* beim Plattensee?** J. PANTOCSEK war so freundlich mich zu benachrichtigen, dass die auf dem Révan an der Grenze der Comitate

Balatonnál is terem. Hivatkozik TRATTINNICK Fl. des österr. Kaiserthumes II. köt. 40. old.-ra, mely szerint PORTENSCHLAG a Balatonnál gyűjtötte volna; ő magvát kapta tőle. Ámbár a Balaton lejtőin nő *Campanula sibirica*, de a *Crepis s.*-nak ez a följegyzése kétségtelen tévedés. A külföldi régi botanikus gyakran nem törődött a növények magyar termőhelyével, számos ilyen téves közlés került napvilágra. Ilyen a retyezati *Silene dinarica* neve is. En még a *Crepis hieracioides*-nek is alacsonyom a bakonyi termőhelyét, ujabban senki se lelte, pedig mostanában PILLITZ B. a Bakony flóráját alaposan kutatta. Igaz, hogy PORTENSCHLAG járt a Balatonnál, de gyűjtött Liptó-megyében is, s a TRATTINNICK-nak adott mag valószínűleg innen való volt. Fenyőháza magasabb erdeiben magam is gyűjtöttem. Tőve levele csinos, mint a tavaszi *Primuláké*, a nyélen lefut, de hosszabb és hegyes. Először ilyet láttam, s virágja nélkül különös *Primula*-fajra gondoltam. A Fátrán kívül, az Erdős Kárpátok választékán túl, Rodna havasain is előbukkan, itt *Cuscuta europaea* is nő rajta (PORC. exsicc.!) CSATÓ *Cr. sibirica*-ja a Parcengról erőteljesebb

Trencsin und Neutra entdeckte *Crepis sibirica* auch bei dem Plattensee vorkomme. Er beruft sich hierbei auf TRATTINNICK, Fl. des österr. Kaiserth. II. p. 40, wonach PORTENSCHLAG diese Pflanze beim Plattensee gesammelt, und ihm Samen gegeben hätte. Obschoa auf den Abhängen gegen den Plattensee *Campanula sibirica* wächst, so ist die Angabe der *Crepis sib.* von dort doch zweifellos ein Irrtum. Die früheren ausländischen Botaniker haben sich oft nicht eingehend mit den ungarischen Standorten der Pflanzen abgegeben, und dadurch sind mehrere irrthümliche Angaben hervorgegangen. Eine solche ist der Name von *Silene dinarica* des Retyezátgebirges. Ich halte selbst das Bakony-Gebirge für zu niedrig, für ein Vorkommen von *Crepis sib.* u. *Cr. hieracioides*. Sie wurden dort auch, trotzdem neuerdings B. PILLITZ die Flora des Bakonyerwaldes gründlich durchforscht hat, in neuerer Zeit nicht wieder gefunden. PORTENSCHLAG hat die Gegend des Plattensees besucht, doch hat er auch im Liptauer Comitae gesammelt, von dort stammt wahrscheinlich auch der Same, den er TRATTINNICK gegeben hat. In den höher gelegenen Wälder von Fenyőháza habe ich sie selbst gesammelt. Ihre Grundblätter sind zierlich, erinnern an jene der Frühlings-Primeln, sie laufen an dem Blattstiele herab, sind aber länger und zugespitzt. Zuerst sah ich solche ohne Blüte, u. dachte an eine eigentümliche Primel Art. Ausser dem Fátragebirge kommt sie auch

Cr. viscidula (új hely). A *Cr. sibirica* hazai példái kopaszabbak, mint GMEL. Fl. Sibiriájá leírja.

Borbás.

A *Crepis setosa* var. *glabrata* PORC. En. pl. distr. Naszód. 35, „pedunculis glabris“ a gyűjteményekben levő eredeti nyomán = *Cr. agrestis* W. KIT., melyet PORCIUS a vidékéről nem említ. Míg ezzel a *Cr. capillaris* (L.) (*Cr. virens* VILL.) hazai alakjának (*Cr. agrestis*) erdélyi termőhelye bebizonyosodott; másrészt a *Cr. setosának* kopasz szárú és levelű eltérése új névre szorílt (var. *calvifrons*, caule foliisque glabris).

Borbás.

jenseits der Scheide der Waldkarpathen, in den Rodnaer Alpen vor. Hier wird sie auch von *Cuscuta europaea* befallen (PORC. exs!). *Cr. sibirica* CSATÓ exsicc. vom Pareng ist eine robuste *Cr. viscidula* (neuer Standort). Die ungar. Exemplare der *Cr. sibirica* sind kahler als die von GMEL. Fl. Sibir. beschriebenen.

Borbás.

Crepis setosa var. *glabrata* PORC. Enum. pl. distr. Naszód. 35, „pedunculis glabris“ ist nach einem Originalexemplare meines Herbars = *C. agrestis* W. KIT., welche PORCIUS von dort nicht erwähnt. Während hierdurch das Vorkommen der ungarischen Form (*Cr. agrestis*) der *Cr. capillaris* (L.) (*Cr. virens* VILL.) in Siebenbürgen festgestellt ist, muss die kahlstengelige und blättrige Abänderung der *Cr. setosa* einen neuen Namen erhalten (var. *calvifrons* caule foliisque glabris).

Borbás.

Hypericum elegantissimum CRANTZ, Stirp. Austr. II. 1763, p. 63, fide exemplaris authentici, in herbario universitatis Budapestinensis bene asservati, omnino in *H. montanum* β *scaberulum* G. BECK Fl. Nieder. Öst. II. 1892, 531. (var. *scabrum* KOCH Synops. 1835, 135, non L.) quadrat. Varietas posterior igitur *H. elegantissimo* locum cedit. *H. montanum* L. foliis levissimis, fide exemplarium herbarii mei, in Hungaria rarius, (Vörös-Berény ad Balatonem, Dugariéka in Croatia); *H. elegantissimum* autem eiusdem typi foliis scabris magis abundat: ad Thermas Rajecenses, Nádasd (Borsod), Eger, Gács, Losonc, Bárna, Szent-Endre, in montibus elatioribus Budae, in tractu Balatonis boreali, ad Borostyánkő et

Gunsium, Szegzárd, in monte Mecsek, Stajerlak, Torda hasadéka, Bükkszád.

In Fl. medit.: Reesina ad Flumen

Croatia: inter Delnice et Kulpa-Bród, Lopacsa, Krasnó, Ostaria.

Helvetia: Zürichberg (SIEGFRIED).

Stiria: Hochlandsch (MENDLIK).

Rossia: Losice (KARO).

Borbás.

Gentiana Reussii TOUL. l. c. 13 (Cfr. M. B. L. p. 30) ex Hungaria boreali „pedicellis calycibus brevioribus“ etc. optime quadrat in *G. axillarem* SCHM., in KERNER-i Fl. exsicc. Austro-Hung. n. 2193 editam, necnon in iconem eius in ROEM. Arch. fasc. 1 t. 5 fig. 18 editam, a *G. pyramidata* HERB. Fl. Buc. 1859 p. 216 (*G. pyramidati* KIT. herb., non NEES.) pedunculis elongatis, praecipue „floribus confertis, subsessilibus“ (RCHB. Pl. Crit. II. 1824, 18). „cymis axillaribus densifloris, subsessilibus“ (LEDEB. Fl. Ross. III. 53) diversam.

Borbás..

Az erdélyi Fissidensekről. Erdély területéről ez ideig a következő *Fissidens*-fajok voltak ismertek:

Ueber siebenbürgische Fissidens-Arten. Aus Siebenbürgen waren bisher folgende *Fissidens*--Arten bekamt:

1. *Fissidens bryoides* (L.) HEDW.
2. „ *incurvus* STARKE.
3. „ *pusillus* WILS.
4. „ *exilis* HEDW.
5. „ *adanthoides* (L.) HEDW.
6. „ *taxifolius* (L.) HEDW.

Kirándulásaim közben a következőket szedtem:

Gelegentlich meiner Excursionen habe ich noch folgende Arten gesammelt:

7. *Fissidens Hedwigii* LIMPR. pro. var. — Déva.
8. „ *gymnandrus* BUSE. — Déva.
9. „ *pusillus* var. *irriguus* LIMPR. — Déva.
10. „ *osmundoides* (SW.) HEDW. — Pareng.
11. „ *decipiens* DE NOT.--Boicza, Algyógy, Szarduk-szoros.

Legérdekesebb *Fissidens*ünk a

12. *Fissidens tamarindifolius* (DON.) BRID., mely Déva mellett a Sóstó nevű mocsár partjain sós talajon, tehát e fajra nézve szokatlan termőhelyen nő. Feltűnő, hogy még más mohok is sós tala-

jon nőnek itt, pl. *Mildeella bryoides* (DICKS.), LIMPR., *Phascum cuspidatum* SCHREB., *Pottia intermedia* (TURN.) FÜRNR. etc.

A 10. és 11. sz. fajok kivételével, valamennyi *Fissidens* faj nő Déván.

Unsere interessanteste *Fissidens* Art ist:

12. *Fissidens tamarindifolius* (DON.) BRID., welche bei Déva am Ufer des Sumpfes „Sóstó“ auf salzigem Boden wächst, ein ungewöhnlicher Fundort dieser Pflanze. Auffallend ist es, dass hier auch andere Moose auf salzigem Boden vorkommen, wie z. B. *Mildeella bryoides* (DICKS.), Limpr., *Phascum cuspidatum* SCHREB., *Pottia intermedia* (TURN.), FÜRNR. etc.

Mit Ausnahme von 10. & 11. kommen sämtliche erwähnte *Fissidens*-Arten bei Déva vor.

Péterfi Márton.

A *Poa violacea* Bell. egy új termőhelye Szerbiában. Ezen érdekes geographiai elterjedésü fű közép és dél-Európának majdnem valamennyi legmagasabb hegyein terem csak, s a török szigetek magas hegycsúcsainak közvetítésével átterjed Kisázsiaiba is; ha tehát a megnevezett vidékeknek legkimagaslóbb csúcsait bizonyos magasságban leberetválnók. körülbelül meg kapnók termőhelyeinek összességét. Szerbiából, mint ADAMOVIĆ tanár úrtól értesültem, csak a Kopaónik hegyről, a honnan PANČIĆ említi (Addit. ad Flor. Princip. Serb. 1884, 239.) a Stara Planináról s a Midžor csúcsáról, a hol ADAMOVIĆ találta, volt ismeretes. Azonban PANČIĆ Niš mellett is szedte a Suha Planina hegyen, a honnan „*Festuca*“ néven osztogatta. *Festuca* fajaim revisiója alkalmával bukkantam ez érdekes növényre s PANČIĆ tévedésének helyreigazítása eredményezte ezen Szerbiában új termőhelyének megállapítását.

Degen.

Ein neuer Standort der *Poa violacea* Bell. in Serbien. Dieses Gras, welches durch sein inselförmiges Vorkommen auf den höchsten Erhebungen Mittel und Süd-Europas über die türkischen Inseln bis nach Kleinasien bemerkenswert ist, war bisher aus Serbien, wie mir Herr Prof. ADAMOVIĆ mittheilt, nur vom Berge Kopaónik (PANČ. Addit. ad Flor. Princip. Serb. 1884 p. 239) der Stara-Planina und dem Midžor, wo sie ADAMOVIĆ entdeckt hat, bekannt. PANČIĆ sammelte aber diese Pflanze auch auf der Suha Planina bei Niš (1885), von wo er sie als „*Festuca*“ mitgeteilt hat. Erst unlängst, gelegentlich Revision der *Festuca* Arten meines Herbars fiel mir dieser Irrtum auf, aus dem sich nun ein neuer Standort für Serbien dieser interessanten Pflanze entpuppt, deren Standorte man so ziemlich in ihrer Gesammtheit erhält, wenn man sich die höchsten Berge der genannten Länder in einer gewissen Höhe abrasirt vorstellt.

Degen.

Salsola Soda L. Terem székes legelőkön helyenként igen nagy mennyiségben bélai pusztán a beodrai határban. Új adat Torontálmegyére nézve.

Thaisz.

Solanum alatum Moench.

(Syn. *S. miniatum* BERNH.) Terem a Száraz-ér partján Battonyán. Az alföldről eddig tudtommal csak Új-Aradról és Gyuláról közölte BORBÁS, Aradról SIMONKAI, Makóról pedig HALÁSZ. Ezen kívül találtam Paulison (Arad-m.) is.

Thaisz.

Carex elongata L. Herkulesfürdőnél a „Pojana Balta-Čerbuluj“ alhavasi rét mocsariban, éppen a román határon terem nagy tömegben. Sem HEUFFEL sem az utána ott járt botanikusok nem említik. A krassó-szörényi hegységre nézve új adat.

Thaisz.

A Carex rupestris All. Magyarország egyik legritkább sásfaja. A „Skarisora“-n HEUFFEL fedezte fel; az Emm. plant. Banat. czimű művének 180. oldalán felemlített „*Elyna spicata*“-ja ugyanis SIMONKAI szerint (Erdély ed. flor. 544. old.), a ki HEUFFEL példáját látta = *C. rupestris*-sel. Tavaly június havában a csikmegyei Nagy-Hagymás hegy legmagasabb csúcsa alatt találtam meg Balánbánya mellett.

Degen.

Salsola Soda L. kommt an salzigen Triften der Béla-er Pusztá bei Beodra im Torontáler-Comitate stellensweise in grosser Menge vor. Die Pflanze ist für das Comitat neu.

Thaisz.

Solanum alatum Moench.

S. miniatum BERNH. Kommt bei Battonya am Ufer des Rimnsales „Száraz-ér“ vor. Wurde meines Wissens im ungarischen Tieflande bisher nur bei Uj-Arad und Gynla (BORBÁS), bei Arad (SIMONKAI) und bei Makó (HALÁSZ) gefunden. Ich fand sie ausserdem auch bei Paulis im Arader-Comitate.

Thaisz.

Carex elongata L. entdeckte ich in grosser Menge auf der „Pojana Balta Čerbuluj“ genannten sumpfigen Voralpenwiese bei Herkulesbad knapp an der rumänischen Grenze. Diese Pflanze wird weder von HEUFFEL noch von den seinen Fusstapfen gefolgten Botanikern erwähnt. Neu für das Krassó-Szörényer Gebirge.

Thaisz.

Carex rupestris All. ist gewiss eine der seltensten Seggen Ungarns. Auf der „Skarisora“ hat sie HEUFFEL entdeckt, da die von ihm dort angegebene „*Elyna spicata*“ (Emm. plant. Ban. p. 180) nach SIMONKAI (Enumer. p. 544) der sein Herbarexemplar gesehen hat = *C. rupestris* ist. Ich traf sie v. J. in Juni auf Abhängen knapp unter der höchsten Erhebung des Nagy-Hagymás Berges ober Balánbánya im Comitate Csik.

Degen.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1902

Band/Volume: [1](#)

Autor(en)/Author(s): Borbas [Borbás] Vincenz von

Artikel/Article: [Kleine Mitteilungen. 85-90](#)